

Богданець-Білокаленко Наталя,

*доктор педагогічних наук,
професор, завідувач відділу
навчання мов національних меншин
Інституту педагогіки НАПН України*

РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У КОНТЕКСТІ ІДЕЙ ОЛЕКСАНДРИ САВЧЕНКО

Останніми роками активно використовують діяльнісний підхід у навчанні молодших школярів, зокрема в контексті Нової української школи. Власне, завдяки такому підходу діти зможуть розвивати уміння й навички, які стануть їм корисними в реальному житті, підготують їх до успішної реалізації в соціумі.

Одним з видів діяльнісного підходу є метод проєктів – система навчання, у процесі якої учні здобувають знання шляхом ефективного планування і виконання практичних завдань (проєктів), щоб досягти поставленої мети, проєкти «допомагають трансформувати знання в уміння й навички» учнів [2].

У науковій спадщині Олександри Савченко приділено значну увагу технології організації та проведення проєктної діяльності, які були зреалізовані в її підручниках з читання для початкової школи. Зокрема, О. Савченко наголошувала на різних способах організації навчальної співпраці, різних формах презентації результатів навчальних проєктів на уроках читання, які можуть бути монопредметними і міжпредметними.

Використання методу проєктів на уроках читання покликане активізувати пізнавальні інтереси учнів, критичне мислення, а головне – вміти застосувати здобуті знання на практиці. Звісно, що використання такого методу потребує підготовки учнів, чіткої мети, питань та інструкцій [1, с. 11]. Організовуючи роботу над навчальним проєктом, важливо визначити його вид: дослідницький, творчий, інформаційно-пошуковий, ігровий, прикладний. Від цього залежить особливість домінуючої діяльності учасників проєкту. Не варто забувати і про роль учителя в організації проєктів. Так, науковиця наголошує, що: «застосовуючи метод проєктів на уроках літературного читання, учитель може виступати в різних ролях: як координатор,

консультант, учасник презентації проєкту, член журі тощо. Разом з учнями, він обговорює тему проєкту, орієнтує дітей на пошуки джерел інформації, цікавиться ходом роботи, використовує різні способи заохочення, допомагає здійснити презентацію» [3, с. 163].

Науковиця пропонує пам'ятку учаснику проєкту, яку доцільно використати в процесі обговорення теми й поетапності розроблення проєкту, що стане опорою для індивідуальних висловлювань учнів, визначення мислительних дій, виявлення їхньої мотивації, обговорення мети, завдань, способів виконання, очікуваного результату. Наприклад: Чим ця тема мене зацікавила? Для чого (з якою метою) я працюватиму над проєктом? Що я сам / сама можу зробити? Коли краще? Що мені потрібно для роботи? Якого результату я очікую? Як би я хотів / хотіла показати результат проєкту? [3].

Отже, проєктна діяльність, є важливою складовою навчання сучасних учнів, зокрема і на уроках читання, системне її використання сприятиме формуванню уміння здійснювати пошук інформації, адаптувати її до визначеної під час роботи над проєктом проблеми, уміння переносити знання в нову ситуацію, розвивати критичне мислення, працювати в групі, здійснювати об'єктивне оцінювання виконуваної роботи.

Використані джерела

1. Богданець-Білокаленко Н., Шумейко Ю. Проєктна діяльність на уроках української мови та читання в початковій школі. Проблеми методів компетентісно орієнтованого навчання української мови в закладах загальної середньої освіти: збірник матеріалів круглого столу (22 жовтня 2020 р., Київ). К.: «Педагогічна думка», 2020. С. 10-13.
2. Горошкіна О. М. Лінгводидактичні засади навчання української мови в старших класах природничо-математичного профілю. Луганськ : Альма-матер, 2004. 362 с.
3. Савченко О. Використання методу проєктів на уроках літературного читання. Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство.VIII Волошинські читання: зб. тез всеукраїнської науково-практичної конференції. К.: УОВЦ «Оріон», 2020. С. 163-167.